

Lezingen, cursussen en culturreizen

Filosofie en Cultuur

zomer en najaar 2021

Rubico - Filosofie en Cultuur

Robert Kragting - filosoof

Voorwoord

Het was afgelopen jaar een enorme klus om compleet om te schakelen op het online lesgeven op Zoom. We hadden grote bewondering voor alle deelnemers: het getuigde van aanpassingsvermogen, goede motivatie en doorzettingskracht! Al met al konden we al die mooie dingen doen die we wilden, met cursussen filosofie over Plato, Sartre en De Beauvoir, Giacometti, Barthes en Lyotard.

Voor u ligt ons nieuwe programma. Niet helemaal nieuw want de zomercursussen over Aristoteles en Michel Onfray worden opnieuw vermeld, de laatste delen in de cursustrajecten *Denken over kunst* en *Franse filosofen aan het woord*. Alle activiteiten zijn coronaproof. Dat wil zeggen dat als het moet, we ze ook online kunnen aanbieden. Dat lijkt ons verstandig voor het komende jaar.

In het najaar richten we ons helemaal op Plato's *Symposion* en Nietzsches 'herwaardering van alle waarden'. In het voorjaar 2022 volgen nog Plato's beroemde Atlantis-verhaal in zijn dialogen *Timaios* en *Kritias*, en twee korte cursussen, een over de psychoanalyse van Sigmund Freud en een over de taal filosofie van Ludwig Wittgenstein. Daarna hopen we te kunnen terugkeren naar 'normaal'. We gaan ervan uit dan te kunnen starten met het cursustraject *Denken over polarisatie*. In dat traject wordt veel gebruik gemaakt van filmmateriaal en dat kan niet op Zoom.

Na de zomervakantie in juli openen we eind augustus en begin september met drie lezingen:

1. "*En nu iets totaal anders*" is bedoeld als een ludieke inleiding op het nieuwe seizoen met een link naar de beide cursustrajecten;
2. de duo-lezing *Een Grieks 'symposion'* verzorg ik samen met Gemma en is bedoeld als specifieke inleiding voor de cursus over Plato's *Symposion*; en
3. de lezing *Een ontmoeting met Zarathoestra* is bedoeld als inleiding op de cursus over Nietzsches 'herwaardering van alle waarden' en tegelijk ook op de voorjaarscursussen 2022 over Freud en Wittgenstein.

Genoeg materiaal voor een gedegen filosofische invulling van de rest van het jaar. Graag zien we u bij een lezing of cursus. Iedereen is welkom!

Robert Kragting, namens Rubico - Filosofie en Cultuur

In deze studiegids

Cursus	Denken over kunst: <i>Aristoteles' Poetica</i>	3
Cursus	Franse filosofen aan het woord: Michel Onfray	4
Lezing	“En nu iets totaal anders”	5
Duo-lezing	Een Grieks <i>symposion</i>	6
Lezing	Een ontmoeting met Zarathoestra	7
Cursussen	Filosoferen met Plato: <i>Symposion</i> - 1 en 2	8
Cursussen	Herwaardering van alle waarden: Nietzsche - 1 en 2	10
Lezing	Freud op de Akropolis	11
Activiteitenlijst	zomer en najaar 2021 én voorjaar 2022	12

Cursus van 6 lessen

Denken over kunst *Aristoteles' Poetica*

Tijdens de cursus lezen we het beroemde kunstfilosofische traktaat *Poetica* van de Griekse filosoof Aristoteles (384-322 v. Chr.). Waarom is kunst zo belangrijk voor de mens? En hoe werkt dat? In zijn beschouwing gaat Aristoteles in op deze fundamentele vragen. Het boek is van grote invloed geweest in de kunstfilosofie en heeft nog niets aan actualiteit ingeboet.

Het samen lezen en bespreken van de tekst in een Nederlandse vertaling vormt een belangrijk onderdeel van de cursus. Daarnaast wordt ingegaan op enkele specifieke thema's: kunst als 'mimèsis' (nabootsing), het Griekse drama als 'Gesamtkunstwerk', en het verband tussen kunst en emotie.

De cursus wordt gegeven in Roermond, Heerlen en Maastricht:

Roermond

locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond
tijd maandagochtend, 10.00-12.00 uur
data voorjaar 2021, van 31/5 t/m 5/7

Heerlen

locatie Cultuurhuis Heerlen, Sittarderweg 145, Heerlen (vrij parkeren)
tijd woensdagochtend, 11.00-13.00 uur
data voorjaar 2021, van 2/6 t/m 7/7

Maastricht

locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht
tijd donderdagmiddag, 14.00-16.00 uur (ook op Zoom)
data voorjaar 2021, van 3/6 t/m 8/7

docent Robert Kragting
kosten € 130,-
literatuur reader tegen kostprijs te verkrijgen bij aanvang van de cursus
aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen vanwege 1,5 meter

Cursus van 6 lessen

Franse filosofen aan het woord

Michel Onfray

Michel Onfray (geb. 1959) constateert in zijn geruchtmakende boek *Atheologie* (2005) dat de drie grote monotheïstische godsdiensten - jodendom, christendom en islam - aan het begin van de 21ste eeuw een steviger greep op de maatschappij houden dan menigeneen beseft. Indringend beschrijft hij hoezeer deze godsdiensten behept zijn met een gerichtheid op 'een leven na de dood' en een onderwerping van de mens aan irrationele geboden en verboden. De gevolgen zijn enorm: of het nu gaat om inperking van de individuele ontplooiing, afkeer van het eigen lichaam, vrouwenhaat of de onderdrukking van wetenschap, dan wel om opzweepen tegen andersdenkenden of goedpraten van terrorisme en oorlog. Onfray meent dat het tijd is voor een andere denkwijze, beter afgestemd op de moderne tijd.

De cursus wordt alleen gegeven in Maastricht, maar is tegelijk ook op Zoom:

locatie	Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht
tijd	dinsdagmiddag, 14.00-16.00 uur (ook op Zoom) en ook: dinsdagavond, 19.00-21.00 uur
data	voorjaar 2021, van 1/6 t/m 6/7
docent	Robert Kragting
literatuur	reader tegen kostprijs te verkrijgen bij aanvang van de cursus
kosten	€ 130,-
aanmelden	tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen vanwege 1,5 meter

Lezing

“En nu iets totaal anders”

Monty Python, de Britse komediegroep, wie kent ze niet? Eerst was er de tv-reeks *Monty Python's Flying Circus* (1969-1974) en vervolgens enkele grote speelfilms, o.a. *Monty Python and the Holy Grail* (1975) en *Monty Python's Life of Brian* (1979). De groep stond bekend om het (succesvol) doorbreken van de toen geldende komedieregels. De leden Graham Chapman, John Cleese, Terry Gilliam, Eric Idle, Terry Jones en Michael Palin schreven geschiedenis.

Af en toe dreven ze ook de spot met de filosofie. In 2006 is er zelfs een boek over geschreven: *Monty Python and Philosophy. Nudge nudge, think think!* Tijdens de lezing gaat alle aandacht naar een van hun leukste tv-sketches met een filosofisch accent. Is het allemaal louter grappenmakerij wat we zien of is er meer aan de hand? Tijdens de lezing wordt de sketch uitgebreid geanalyseerd. Ook wordt er een link gelegd met de twee cursussen van dit najaar: de cursus over Plato's *Symposion* en de cursus over het late werk van Friedrich Nietzsche.

De lezing is voor iedereen toegankelijk en kan dienen als inleiding op zowel de cursus over Plato's *Symposion* (pp. 8-9) als de cursus over Nietzsche (p. 10).

Maastricht

datum en tijd zondag 22 augustus 2021, 14.00-16.00 uur
locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

Roermond

datum en tijd maandag 23 augustus 2021, 10.00-12.00 uur
locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond

Heerlen

datum en tijd woensdag 8 september 2021, 14.00-16.00 uur
locatie Cultuurhuis Heerlen, Sittarderweg 145, Heerlen (vrij parkeren)

spreker Robert Kragting
kosten € 10,-
aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Duo-lezing

Een Grieks *symposion* archeologie en filosofie

Het Griekse *symposion* is vooral bekend door Plato's beroemde dialoog over de liefde. Maar wat hield een *symposion* in het oude Athene eigenlijk in? In het klassieke Athene (5e eeuw v. Chr.) gebruikte men dagelijks één hoofdmaaltijd. Hierbij waren doorgaans alleen mannen aanwezig. De maaltijd begon vroeg in de avond, maar het drinken en praten kon tot ver in de nacht doorgaan. Nu eens zorgden de deelnemers zelf voor hun eigen vertier, met filosofische of literaire gesprekken, gezang of het bespelen van een muziekinstrument, dan weer werden artiesten ingehuurd die muziek maakten, dansten of acrobatische kunstjes vertoonden.

In het eerste deel van de lezing zal archeologe Gemma Jansen het Griekse *symposion* tot leven brengen middels tekstmateriaal en de vele afbeeldingen op Griekse vazen. In het tweede deel zal filosoof Robert Kragting ingaan op het *symposion* als klassieke literaire context van vele filosofische verhandelingen.

De lezing is voor iedereen toegankelijk en kan dienen als inleiding op de cursus over Plato's *Symposion* (zie pp. 8-9).

Maastricht

datum en tijd zondag 29 augustus 2021, 14.00-16.00 uur
locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

Roermond

datum en tijd maandag 30 augustus 2021, 14.00-16.00 uur
locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond

Heerlen

datum en tijd woensdag 1 september 2021, 14.00-16.00 uur
locatie Cultuurhuis Heerlen, Sittarderweg 145, Heerlen (vrij parkeren)

sprekers Gemma Jansen (archeologe) en Robert Kragting (filosoof)
kosten € 10,-
aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Lezing

Een ontmoeting met Zarathoestra

In 1883/85 schreef Friedrich Nietzsche (1844-1900) zijn beroemde boek *Aldus sprak Zarathoestra. Een boek voor iedereen en niemand*. Hoewel velen van dit boek gehoord hebben en sommigen het zelfs bezitten, is het slechts door weinigen werkelijk gelezen. Dit is zeer jammer: het boek is een absolute topper. Middels de figuur van de oud-Perzische wijze en profeet Zarathoestra geeft Nietzsche een doorleefde en diepzinnige kijk op de eigen tijd, de westerse cultuur, de mens en het leven in het algemeen.

De lezing gaat in op de opening van het boek. Wanneer Zarathoestra na een langdurig verblijf in de bergen afdaalt, ontmoet hij in een bos een oude christelijke heremiet. Er is een warme vertrouwdheid tussen hun beiden, maar tegelijk ook een enorme afstand. De heremiet is helemaal op God gericht, Zarathoestra op de mens. Bij het afscheid verzucht Zarathoestra: “Zou het mogelijk zijn! Deze oude heilige heeft in zijn bos niet vernomen dat God dood is!” Wat wordt bedoeld met deze uitspraak? In *Zarathoestra* (en de werken die daarop volgen) wordt een goed begrip ervan voorondersteld. Een toelichting met behulp van eerdere uitspraken van Nietzsche is nodig en werkt verhelderend.

De lezing is voor iedereen toegankelijk en kan dienen als inleiding op de cursus over Nietzsche (zie p. 10).

Maastricht

datum en tijd zondag 5 september 2021, 14.00-16.00 uur

locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

Roermond

datum en tijd maandag 6 september 2021, 14.00-16.00 uur

locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond

spreker Robert Kragting

kosten € 10,-

aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Twee cursussen van 6 lessen

Filosoferen met Plato

***Symposion* - 1 en 2**

Geen enkele filosoof heeft in de geschiedenis van de westerse filosofie zo'n vrijwel onafgebroken actualiteit genoten als Plato (427-347 v. Chr.). De gedrevenheid en hardnekkigheid waarmee hij de grote filosofische problemen van zijn tijd oppakte, blijven tot op de dag van vandaag inspireren. Plato zet aan tot zelfstandig en kritisch nadenken. Bovendien is hij een toegankelijk en begenadigd schrijver.

Een van de belangrijkste werken van Plato is zijn dialoog *Symposion*, een literair verslag van een gesprek dat plaatsvond in Athene tijdens een drinkgelag in 416 v. Chr. Verschillende beschouwingen over Eros (de liefde) en schoonheid passeren de revue. De vertalers Hans Warren en Mario Molegraaf oordeelden als volgt over deze bijzondere dialoog: “*Symposion* is wellicht het geestigste, meest diepzinnige, verrukkelijkste werk dat ooit over de liefde geschreven is”. En dat is niet alles: de dialoog is bovendien rijk aan concrete details over het karakter en het optreden van Sokrates.

De twee cursussen zijn opgezet vanuit de gedachte dat het leren omgaan met een filosofische tekst voorwaarde is om door te dringen tot de betekenis ervan. Het lezen en bespreken van Plato's *Symposion* vormt dan ook een belangrijk onderdeel van de cursussen. Ook wordt ingegaan op Plato als persoon, zijn filosofische thema's en het belang daarvan in de geschiedenis van de filosofie.

Beide cursussen kunnen worden gevolgd zonder filosofische voorkennis. De duo-lezing *Een Grieks 'symposion'* (p. 6) is bedoeld als inleiding, de korte cursus *Aan tafel bij Kant* (p. 12) als mogelijke verdieping.

In het cursustraject *Filosoferen met Plato* is er na de cursussen over de dialogen *Alkibiades*, *Politeia* en *Symposion* nog een laatste vervolg bij Rubico in het voorjaar 2022. We lezen dan de dialogen *Timaios* en *Kritias* met als inzet Plato's beroemde Atlantis-vertelling (p. 12).

De twee cursussen worden gegeven in Roermond, Heerlen en Maastricht:

Roermond

locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond
tijd maandagochtend, 10.00-12.00 uur
data cursus 1 najaar 2021, van 13/9 t/m 18/10
data cursus 2 najaar 2021, van 8/11 t/m 13/12

Heerlen

locatie Cultuurhuis Heerlen, Sittarderweg 145, Heerlen (vrij parkeren)
tijd woensdagochtend, 11.00-13.00 uur
data cursus 1 najaar 2021, van 15/9 t/m 20/10
data cursus 2 najaar 2021, van 10/11 t/m 15/12

Maastricht

locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht
tijd donderdagmiddag, 14.00-16.00 uur
data cursus 1 najaar 2021, van 16/9 t/m 21/10
data cursus 2 najaar 2021, van 11/11 t/m 16/12

docent Robert Kragting
kosten € 130,- per cursusdeel
literatuur reader tegen kostprijs te verkrijgen bij aanvang van de cursus
aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Twee cursussen van 6 lessen

Herwaardering van alle waarden **Nietzsche - 1 en 2**

In de loop van 1888 vatte Nietzsche het plan op om een boek te schrijven met als titel *Herwaardering van alle waarden* ('Umwertung aller Werte'). Het zou uit vier met elkaar samenhangende essays bestaan waarin hij alle thema's, die hij in het verleden had aangesneden, nog eens uitpuittend wilde behandelen. Uiteindelijk mondde het uit in één essay: *De antichrist*.

Het boek bevat zijn heftigste uitvallen tegen het christendom. Nietzsche acht het christendom, met Paulus en de vroege kerkvaders voorop, schuldig aan de ondergang van de antieke wereld. Het lijkt een woeste Nietzsche die ons tegemoet treedt. Maar het is geen blinde, onberedeneerde woede die Nietzsche in z'n tekst ventileert. Zijn analyses blijken scherpzinnig en uitdagend.

Iedere les worden enkele hoofdstukken uit *De antichrist* besproken. De lezer wordt gedwongen zijn eigen standpunten opnieuw te bezien, te verdedigen en misschien te verlaten. Nietzsche zet aan tot zelfstandig en kritisch nadenken.

De lezing *Een ontmoeting met Zarathoestra* (p. 7) is bedoeld als inleiding.

De cursus wordt gegeven in Maastricht, maar is tegelijk ook op Zoom:

locatie	Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht
tijd	dinsdagmiddag, 14.00-16.00 uur (ook op Zoom); en ook: dinsdagavond, 19.00-21.00 uur
data cursus 1	najaar 2021, van 14/9 t/m 19/10
data cursus 2	najaar 2021, van 9/11 t/m 14/12
docent	Robert Kragting
kosten	€ 130,- per cursusdeel
literatuur	Nietzsche, <i>De antichrist</i> , vert. Michel van Nieuwstadt, Uitgeverij De Arbeiderspers, ca. € 15,- (zelf aanschaffen)
aanmelden	tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

Lezing

Freud op de Akropolis

De Oostenrijkse psychiater Sigmund Freud (1856-1939), grondlegger van de psychoanalytische theorie, zette de wereld op z'n kop met z'n ideeën. Hij heeft onze kijk op de mens veranderd. Krachtig bestreden, maar ook veelvuldig bevestigd, blijft zijn kijk op de mens boeiend. Niemand anders dan Freud dook zo diep in de menselijke psyche.

In 1927 schreef Freud zijn artikel *Eine Erinnerungsstörung auf der Akropolis*. Het is een sterk autobiografisch getinte beschouwing. Freud vertelt over een persoonlijke ervaring uit 1904 die hij nooit helemaal begrepen had. Staande op de Akropolis in Athene, realiseerde hij zich dat hij niet in het bestaan van het oude Athene geloofd had. Drieëntwintig jaar later past hij de psychoanalyse toe op zichzelf en zoekt naar een verklaring voor zijn ongelof. Het heeft alles te maken met zijn overleden vader, Jacob Freud.

De lezing is voor iedereen toegankelijk en kan dienen als instap voor de cursus van 6 lessen over de godsdienstfilosofie van Freud die midden januari 2022 start in Maastricht en Roermond (zie p. 12).

Roermond

datum en tijd vrijdag 17 december 2021, 14.00-16.00 uur
locatie MFC 't Paradies, Munsterstraat 61, Roermond

Maastricht

datum en tijd zondag 19 december 2021, 14.00-16.00 uur
locatie Rubico - Filosofie en Cultuur, Weustenraadstraat 3, Maastricht

spreker Robert Kragting
kosten € 10,-
aanmelden tijdig reserveren; beperkt aantal plaatsen

N.B. De lezing wordt nog één keer aangeboden in januari 2022 (p. 12).

Activiteitenlijst, zomer en najaar 2021

31 mei - 5 juli	Cursus 'Denken over kunst: Aristoteles' <i>Poetica</i> ', Roermond
1 juni - 6 juli	Cursus 'Franse filosofen: Onfray', Maastricht (middag)
1 juni - 6 juli	Cursus 'Franse filosofen: Onfray', Maastricht (avond)
2 juni - 7 juli	Cursus 'Denken over kunst: Aristoteles' <i>Poetica</i> ', Heerlen
3 juni - 8 juli	Cursus 'Denken over kunst: Aristoteles' <i>Poetica</i> ', Maastricht
22 augustus	Lezing "En nu iets totaal anders", Maastricht
23 augustus	Lezing "En nu iets totaal anders", Roermond
29 augustus	Duo-lezing 'Een Grieks <i>symposion</i> ', Maastricht
30 augustus	Duo-lezing 'Een Grieks <i>symposion</i> ', Roermond
1 september	Duo-lezing 'Een Grieks <i>symposion</i> ', Heerlen
5 september	Lezing 'Een ontmoeting met Zarathoestra', Maastricht
6 september	Lezing 'Een ontmoeting met Zarathoestra', Roermond
8 september	Lezing "En nu iets totaal anders", Heerlen
13 sept. - 18 okt.	Cursus 'Filosoferen met Plato: <i>Symposion</i> - 1', Roermond
14 sept. - 19 okt.	Cursus 'Herwaardering: Nietzsche - 1', Maastricht (middag)
14 sept. - 19 okt.	Cursus 'Herwaardering: Nietzsche - 1', Maastricht (avond)
15 sept. - 20 okt.	Cursus 'Filosoferen met Plato: <i>Symposion</i> - 1', Heerlen
16 sept. - 21 okt.	Cursus 'Filosoferen met Plato: <i>Symposion</i> - 1', Maastricht
8 nov. - 13 dec.	Cursus 'Filosoferen met Plato: <i>Symposion</i> - 2', Roermond
9 nov. - 14 dec.	Cursus 'Herwaardering: Nietzsche - 2', Maastricht (middag)
9 nov. - 14 dec.	Cursus 'Herwaardering: Nietzsche - 2', Maastricht (avond)
10 nov. - 15 dec.	Cursus 'Filosoferen met Plato: <i>Symposion</i> - 2', Heerlen
11 nov. - 16 dec.	Cursus 'Filosoferen met Plato: <i>Symposion</i> - 2', Maastricht
17 december	Lezing 'Freud op de Akropolis', Roermond
19 december	Lezing 'Freud op de Akropolis', Maastricht

Vooruitblik voorjaar 2022

jan.	Lezing 'Plato's Atlantis - de kracht van een vertelling'
jan.	Lezing 'Freud op de Akropolis'
jan. - apr.	Cursus: 'Filosoferen met Plato: <i>Timaios</i> en <i>Kritias</i> ' (2 x 6 lessen)
jan. - feb.	Cursus 'Freud over religie' (6 lessen)
feb.	Lezing 'Wittgenstein over ethiek'
mrt. - apr.	Cursus 'Wittgenstein - een kennismaking' (6 lessen)
juni	Cursus 'Aan tafel bij Kant' (4 lessen)

'Rubico - Filosofie en Cultuur' is gehuisvest in Maastricht en stelt zich ten doel mensen in aanraking te brengen met het gedachtegoed van de westerse filosofie en hen daarin kritisch te vormen. Hiertoe worden o.a. lezingen, cursussen en cultuurreizen verzorgd. De gedachte hierbij is dat filosofie niet op zichzelf staat, maar veel raakvlakken heeft met talloze andere cultuurdisciplines, zoals maatschappijgeschiedenis, archeologie en kunst. Rubico richt zich op de educatie van volwassenen.

Oprichter en hoofddocent is de filosoof Robert Kragting. Reeds vele jaren verzorgt hij cursussen filosofie in de regio Limburg, onder meer op de gebieden van de Grieks-Romeinse wijsbegeerte, de moderne filosofie en de kunstfilosofie. Zijn aanpak kenmerkt zich door het toegankelijk en beleefbaar maken van het gedachtegoed van de grote denkers.

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot:

Rubico - Filosofie en Cultuur
t.a.v. de heer R. Kragting
Weustenraadstraat 3
6217 HZ Maastricht

tel. 043 - 363 13 31
bankrek.nr. NL20 RABO 0119 8191 39
www.rubico.nu

Afbeelding voorzijde:

Oedipus en de sphinx, binnenzijde van een Attische roodfigurige schaal,
ca. 470 v. Chr., Vaticaanse Musea.